

Інтеграція інноваційної освітньої методики «Rory's Story Cubes» в освітній процес для розвитку ключових умінь

*Ярослава Швень,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри філософії і освіти
дорослих ДЗВО «Університет менеджменту освіти»*

У сучасних умовах трансформаційних змін актуальним стає переосмислення цілей і завдань освіти. Усе частіше дослідники зауважують на необхідність підготовки особистості до змінності сучасного життя, наполягають на розвитку її творчих і соціальних якостей, до розвитку ключових, життєвих умінь.

Сьогодні багато дослідників бачать однією з провідних цілей сучасної освіти підготовку людини до інноваційної діяльності, називаючи відповідну модель освітньої діяльності інноваційною. **Інноваційне навчання** (innovative learning) – стимулює вносити інноваційні зміни в існуючу культуру, соціальне середовище. Такий тип навчання, крім підтримки існуючих традицій, стимулює активний відгук на проблемні ситуації, що виникають як перед окремою людиною, так і перед суспільством.

Ще однією актуальною зміною у змісті навчання, пов'язаною з запровадженням компетентнісного підходу, виступає перехід від відокремлених навчальних дисциплін до інтегрованих курсів, дисциплін, модулів, присвячених розвитку певних груп компетенцій, розвитку ключових компетентностей 21 століття – критичного мислення, спілкування і співпраці, креативності.

Орієнтація на досягнення компетентностей зумовлює зміни і в змісті, і в організації освіти та навчальної діяльності¹. Для забезпечення інтенсивного і різнобічного розвитку учнів у процесі навчання вчитель має побудувати цей процес за логікою вирішення задач і проблем, при чому не тільки і не стільки індивідуального, скільки групового, парного, колективного характеру, не примушувати, а мотивувати учнів до виконання тієї чи іншої діяльності. При такому навчанні вчитель та учні виступають як рівноправні партнери, які разом навчаються вирішувати значущі для них проблеми. Також змінюється характер стосунків між учнями, оскільки у них з'являється потреба у спільній діяльності, спрямованій на пошук оптимального рішення значущих для них проблем.

Розгляд окремих перспективних напрямків модернізації освітньої діяльності показує, що сьогодні назріла необхідність в докорінній перебудові взаємовідносин між тими, хто навчається, і тими, хто навчає. Учень має стати

---

¹ Акулова О.В. Современная школа: Опыт модернизации: Книга для учителя / О.В.Акулова, С.А.Писарева, Е.В.Пискунова, А.И.Тряпицина ; Под общ. ред. А.И. Тряпициной. – СПб. : Изд-во РПГУ им. А.И.Герцена, 2005. – С. 39-202.

повноцінним суб'єктом навчальної діяльності, а вчитель – допомогти йому в цьому. Педагог перетворюється на своєрідного менеджера, координатора індивідуальної та спільної навчальної діяльності, а серед його ключових характеристик постає готовність до активних пошуків у процесі навчання, змін та інновацій.

Готовність до інноваційної діяльності обумовлюється організацією оптимального інноваційного середовища та спрямованістю педагогічної діяльності на інноваційність. Забезпечення творчої обстановки в процесі навчання потребує створення таких умов: відсутність внутрішніх перепон творчим виявам; допомога учням у набутті їх упевненості в стосунках з однолітками; організація активної роботи підсвідомості; утримування від оцінювання, що сприяє розширенню потоку ідей, зосередженню над осмисленням проблеми; використання метафор і аналогій, відшукування нових асоціацій та зв'язків; розвиток уяви, фантазії з відповідним контролюванням їх (під час обговорення і критичного перегляду запропонованих ідей); розвиток сприйнятливості, підвищення чутливості, широти й насиченості сприйняття світу, що є основою розвитку професійної сенситивності (чутливості); допомога тим, хто навчається, знаходження сенсу у творчій діяльності².

Одним із сучасних інноваційних дидактичних нововведень є Кубики історій «Rory's Story Cubes». Вони дозволяють поєднати творчо-пізнавальну діяльність учасників освітнього процесу і пошук нестандартних рішень, активізують креативне мислення і когнітивну гнучкість особистості, є інтегрованою методикою для розвитку ключових, життєвих умінь 21 століття. Кубики історій «Rory's Story Cubes» - це сучасний освітній ігровий інструмент як для дітей, так і дорослих – метод проєктивного, метафоричного і символічного особистісного ресурсу для вирішення різноманітних освітніх завдань. Тож, чи готові педагоги до опанування і впровадження цієї креативної методуки в освітню практику?

Кубики історій вигадав ірландський тренер з креативного мислення **Rory O'Connor** (м. Белфаст, Північна Ірландія). Ідея створення – як освітній інструмент для розвитку креативності і навичок вирішення проблем – *мозковий штурм*. Автор запозичив технологію кубика Рубика, але з нанесенням на різні грані кубика зображення. Повертаючи кубик в різні сторони мала створюватись нова історія (Метакуб). Слід було розпочати зі слів «Одного разу» і продовжити історію, відштовхуючись від зображення 1, 2, 3 і до 9.

Існує багато наборів по три і дев'ять кубиків Рорі в кожному: набори з 9 кубиків: *Універсальні*, *«Дії (активності)»*, *«Подорожі»*, *«Фантазія»*; набори з 3 кубиків: *«Тварини»*, *«Медицина»*, *«Космос»*, *«Кам'яний вік»*, *«Казки»*, *«Порятунок»*, *«Спорт»*, *«Середньовіччя»* та інші

---

² Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. - К. : Академвидав, 2004. – С. 289-290.

Усі види наборів можна використовувати як окремо, так і поєднуючи між собою (приміром, універсальні (предмети) + дії (активності) або подорожі і дії тощо).

Тож, кубики історій – сучасний освітній інструмент вчителя з метою розвитку творчо-пізнавальної діяльності учасників освітнього процесу (актуалізація і розвиток психічних процесів: уваги, пам'яті, уяви, сприйняття, мислення); ключових компетентностей і життєвих навичок (комунікація і співпраця; пошук нестандартних рішень; креативність; згуртованість колективу; емоційний інтелект); як прийом методики навчання і елементу дидактики (знайомство із темою, актуалізація теми, вивчення, узагальнення і підсумки теми); створення історій (сторітеллінг) і вирішення освітніх завдань (мозковий штурм).

Кубики історій «Rory's Story Cubes» — це також метод *метафоричного особистісного ресурсу* для розвитку ключових компетентностей 21 століття (спілкування і співпраця, креативність, критичне мислення) і вирішення різноманітних освітніх завдань.

Метафоричне мислення є неймовірно важливою навичкою, якою б сферою ви не опікувалися. І освітній процес, звичайно ж, не є винятком. Багато хто з учителів використовують метафори у своїй роботі з причини їх потужного впливу на уяву і мозок учня. Як і будь-яка навичка, метафоричне мислення можна розвинути і з успіхом застосовувати.

Метафоричне мислення також можна використовувати для вирішення проблем. Сам процес створення метафор запускає в мозку великий ланцюг асоціацій і не дозволяє прив'язуватися до одного слова або словосполучення.

Коли ви використовуєте метафору, щоб зв'язати дві ідеї разом, ви поєднуєте елементи, які мають вкрай мало або взагалі не мають логічного зв'язку. Таким чином, ламаючи закони логіки, метафори здатні розвивати креативні сторони вашого мозку — ті його частини, які стимулюються образами, ідеями та концепціями.

Психологічні засади використання кубиків історій в освітньому процесі

Під час уроків дитина відпрацьовує навички імпровізації та гнучкість мислення, критичне мислення, креативність, коли поєднує обране зображення і свою відповідь. Окрім цього, індивідуальні відповіді допомагають дітям закріпити адекватну самооцінку. Адже учнів запитують, слухають та ставлять їм уточнювальні запитання. Також методика кубиків історій допомагає дітям подолати невпевненість у собі, тому що учні засвоюють матеріал через гру, у комфортний для них спосіб.

Діти таким способом удосконалюють свій лексичний запас, долають «бар'єр» висловлювання думки та починають сміливіше говорити іноземною мовою.

Дуже важливо давати дітям можливість говорити про свої почуття. Не всі діти можуть цілком усвідомити запитання: *«Як ти почуваєшся?»*. А от про настрій чи власні враження говорити простіше. Короткі, 20-секундні відповіді вчать дітей основам культури почуттів. Водночас це навчає учнів слухати інших, співпереживати та вибудовувати безоцінне ставлення до емоцій інших людей, виробляються навички розвитку емоційного інтелекту, саморегуляції емоційних станів, оптимізується самооцінка. І, звичайно, ця вправа допомагає згуртувати клас (навички спілкування і співпраці).

За концепцією Нової української школи кожен урок має містити ключові компетентності, виховний елемент, і це має бути прописано в плані заняття. У пригоді вам стануть кубики з цією вправою.

Завдяки інноваційній освітній ігровій методиці кубиків історій у дітей з'являється площина для дискусій. І не лише для тем, обмежених певними дисциплінами. Це дуже важливо, щоб виховати високосвідому особистість (навички критичного мислення, розвиток гнучкості мислення) і розвинути соціальну компетентність (навички спілкування і співпраці, уміння домовлятися; за допомогою візуальних інструментів мозок починає шукати нестандартні рішення й тренується пристосовуватися до нових умов).

До того ж ті діти, які зазвичай не дуже активні на уроках і лише зрідка висловлюють свою думку, включаються в груповий процес, почуваються частиною колективу. Крім того, вони навчаються висловлювати принаймні найпростіші ідеї, адже головна вимога – кожному сказати мінімум по реченню.

Кубики історій можна використовувати як психологічний механізм – атракцію (позитивну психологічну настанову, варіацію вправи «ранкового кола») у форматі «гадальних» кубиків. Поставте їм запитання: *«Що вас чекає на уроці?»*, – і дайте завдання весело знайти відповідь за допомогою кубиків.

Саме тому, якщо наскрізною метою освітнього процесу є розвиток комунікативних здібностей і згуртування учнів, налагодження комунікативної взаємодії, створення креативного простору, розвиток критичного мислення, загалом - створення неймовірної атмосфери в аудиторії, тоді рекомендуємо інтегрувати в освітній процес цю цікаву інноваційну ігрову методику.

Окремі елементи дидактичних прийомів

Кубики історій можна застосовувати на уроках з будь-яких предметів. Помістіть їх у непрозорий мішечок чи капелюх. Кожна дитина витягує один кубик та обирає будь-яке із зображень на ньому для обговорення.

Запропонуйте учням використати малюнок та асоціації, які він викликає, для відповіді на запитання. Наприклад: *«Яку книгу мені нагадає намальоване на кубіку? Кого з вчених чи письменників? Яка історія життя цієї людини?»*, *«Яку країну з тих, що ми вивчали на географії, нагадає малюнок? Де я хотів би побувати та чому?»*, *«Якою я бачу школу майбутнього? Який предмет з тих, що в ній має бути, нагадає зображення?»*, *«З якою темою з біології асоціюється кубік?»*, *«Яку історичну подію нагадав малюнок?»*.

Кубики можуть стати в нагоді класним керівникам та вчителям-предметникам: під час класних годин чи після екскурсій, шкільних конкурсів та інших знакових подій.

Передайте кубики дітям і запропонуйте по черзі кожному обрати те зображення, яке буде його власною відповіддю на запитання: *«Що мені найбільше запам'яталося з нашої екскурсії?»*, *«Що сподобалося з виступу однокласників, які взяли участь у конкурсі чи святі?»*. Або просто: *«Який у мене зараз настрій?»*.

Часто-густо дітям немає з ким обговорити події, які відбуваються в країні чи їхньому населеному пункті. Але це не означає, що вони перестають їх цікавити, викликати тривогу чи здивування. Тож необхідно навчити дітей висловлювати думку про актуальні теми.

Правила створення історій: не думати довго і серйозно, думати асоціативно і проговорювати одразу, історію потрібно закінчити: *«Одного разу»*... (хтось, хотів, але, оскільки, тоді, у результаті, зрештою...), *«Історія навпаки»*; обрати назву (тему), викинути кубики і скласти за логікою дій.

У корекційній діяльності: катання кубика долонею по столу (долонями), гірка (скачування по руці), «підйомний кран» (піднімаємо кубики двома пальцями, без вказівного), «екскаватор», «гойдалка»

Психологічна арт-терапевтична вправа “Шлях до мети”. Завдання: намалюй (зліпи, побудуй) шлях до мети для свого героя з безліччю перешкод. Героєм може бути сама дитина, інша людина або казковий персонаж (набір кубиків «Універсальні», «Тварини», «Фантазія», «Містика»). У героя обов'язково повинна бути мета – навіщо він долає всі ці труднощі (скарби, будинок, друг)? Шлях героя зазвичай пролягає через весь лист, і чим більше ви намалюєте перешкод – тим краще! Коли малюнок закінчено, важливо обговорити кожну перешкоду (знову використовуємо кубики, можна обирати як свідомо, так і навмання): як саме герой зможе її подолати. Важливо, щоб герой сам долав їх (ліз, стрибав, плив, бився) і не користувався казковими способами начебто чарівної палички або шапки-невидимки. Добре, якщо ви зможете придумати 2-3 способи подолання кожної перешкоди, дорослий може пропонувати свої варіанти.

Але остаточне рішення залишається за дитиною. І, звичайно, добре б намалювати прямо на цьому малюнку, як герой долає всі перешкоди!

Тож, підготовка педагогів до інноваційної діяльності має забезпечувати створення творчо-пізнавального середовища в процесі навчання і ґрунтуватись на активно-особистісному опрацюванні дидактичних нововведень, серед яких – інноваційна інтегрована методика «Rory's Story Cubes», яка дозволяє розвивати творчо-пізнавальну діяльність учасників освітнього процесу; розвивати ключові вміння (комунікація і співпраця; пошук нестандартних рішень; креативність; згуртованість колективу; емоційний інтелект); упроваджувати в освітній процес сучасної інноваційної інтегрованої методики для створення історій, мозкового штурму, вирішення освітніх завдань тощо.

Ознайомитись детальніше із даною методикою можна за допомогою перегляду авторського вебінару – за посиланням:

Література

1. Грачева Л. В. Тренинг внутренней свободы / Актуализация творческого потенциала. – СПб.: Издательство «Речь», 2005. – 60 с.
2. Гребенюк О. С. Основы педагогики индивидуальности : учеб. пособ. / О. С. Гребенюк, Т. Б. Гребенюк. – Калининград : Калинингр. гос. ун-т, 2000. – 572 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Драйден Г., Революція в навчанні / Г. Драйден, Дж. Восс ; пер. з англ. М. Олійника. – Львів : Літопис, 2005. – 542 с.
5. Жук А. И. Активные методы обучения в системе повышения квалификации педагогов [Текст] : учеб.-метод. пособ. / А. И. Жук, Н. Н. Кошель. – М. : Аверсэв, 2004. – 336 с.

6. Кларин М. В. Инновации в обучении : метафоры и модели : Анализ зарубежного опыта / М.В. Кларин. – М. : Наука, 1997. – 223 с.

7. Курс з креативності. – режим доступу: http://gohigher.org/creativity-course?fbclid=IwAR2nztPTgNWcSo-XEg1dG1T_Q5XvHclZjh3fXfHhXG5NTaruKNskgPo27ZE

8. Розвиток критичного мислення в учнів початкової школи. – режим доступу: <http://vspu.edu.ua/content/hot/rej/doc2/a1.pdf>.

9. Швень Ярослава. Навчальний курс «Інноваційна методика творчо-пізнавальної діяльності особистості «Rory's Story Cubes»». – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/course/innovatsiina-metodyka-tvorcho-piznavalnoi-diiialnosti-osobystosti-rorys-story-cubes-39.html>